

Motion till riksdagen 2005/06:So508

av Tuve Skånberg och Holger Gustafsson (kd)

WHO:s alkoholpolitiska mål

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att utvärdera hur Sverige uppfyllt WHO:s styrdokument kring alkoholkonsumtion och hälsa.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att verka för att skapa alkoholfria perioder och situationer, s.k. vita zoner.
3. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om en lag som föreskriver varningstext på alkoholförpackningar.

Motivering

Sedan 1995 finns de övergripande målen och strategierna för hur de negativa konsekvenserna av alkoholkonsumtion ska kunna minskas i Europa formulerade i WHO-dokumentet European Charter on Alcohol. (Se vidare: www.euro.who.int/AboutWHO/Policy/20010927_7.)

Ett tidigare uppsatt mål inom WHO var att alkoholkonsumtionen skulle minska med 25 procent mellan 1980 och 2000 i samtliga medlemsländer. För perioden 2000–2005 har WHO:s handlingsplan European Alcohol Action Plan 2000–2005 (EAAP) särskilt lyft fram följande mål. (Se vidare: www.eurocare.org/pdf/who/2000-05eaap.pdf.)

1. Öka medvetenheten om och motverka de skador alkohol kan leda till.
2. Minska de alkoholrelaterade problemen i t.ex. hemmet, arbetsplatsen, närsamhället och i de miljöer där alkohol förekommer.
3. Minska alkoholrelaterade skador som dödsfall, olyckor, våld, övergrepp mot och försummelse av barn samt familjekriser.
4. Se till att effektiva behandlingsmetoder av alkoholmissbrukare finns tillgängliga.
5. Minska trycket mot barn och ungdomar att dricka alkohol, liksom mot dem som väljer att avstå från alkohol.

Fel! Okänt namn på

WHO:s övergripande hälsomål för Europa, HEALTH 21, säger i sitt 12:e mål att "vid år 2015 skall de negativa effekterna på hälsan från konsumtionen av beroendeframkallande substanser såsom tobak, alkohol och psykoaktiva droger ha reducerats märkbart i alla medlemsstater".

Fortfarande är alkoholmissbruket ett av vårt lands största sociala och medicinska problem. Missbruket ökar bland yngre tonåringar och bland kvinnor. Sverige har anslutit sig till WHO:s mål kring alkoholkonsumtion, och det är nu viktigt att utvärdera vilka åtgärder som vidtagits och hur långt Sverige kommit mot målen.

För att möjliggöra att målen uppnås bör fyra s.k. vita zoner skapas, dvs. perioder och situationer i livet som ska vara helt alkoholfria.

Under graviditeten

Det ofödda barnet löper risk för bestående skador av moderns bruk av alkohol, även vid ett måttligt bruk. Det handlar om låg födelsevikt, begåvningshandikapp, ansikts- och skelettmissbildningar samt skador på synnerven och ögats funktion. Omkring 400 barn föds årligen med skador som beror på moderns alkoholbruk under graviditeten. Av dessa får 100–150 barn grava och bestående alkoholskador och närmare 300 barn får mindre omfattande skador, men som leder till bestående handikapp. Information i alla skolformer är nödvändig. Mödravårdscentraler, kvinnokliniker och barnavårdscentraler har goda möjligheter att kunna påverka kvinnor att avstå från alkohol under graviditeten och amningstiden.

Under barnens uppväxt

Larmrapporter kommer ofta angående ungdomsfylleriet. Det är mycket farligt för ungdomars hälsa att alkoholdebuten sker i allt tidigare åldrar. Att förskjuta alkoholdebuten ger i vissa åldrar betydande hälsovinster för hela livet. Trots detta visar flera undersökningar att alkoholdebuten sker i allt lägre åldrar och att antalet omhändertaganden i mycket unga åldrar ökar. Det krävs omfattande och många olika insatser för att skjuta upp alkoholdebuten hos ungdomar. Här har familjen, anhöriga, alla vuxna och skolan en stor uppgift. Det är nödvändigt att lärarnas utbildning och fortbildning förbättras. Utbildningen om alkoholkonsumtionens hälsorisker måste fördjupas också i läkarnas och skolsköterskornas utbildning.

Trafiken

Alkohol och trafik är oförenliga. En stor del av trafikolyckorna beror på att förarna varit drogpåverkade. Många dödsolyckor och allvarliga personskador har sin grund i alkoholkonsumtion. Det är hög tid att införa samma alkoholgränser vid båttrafik som vid bilkörning. Det övervägande antalet fritidsbåtso-lyckor med dödlig utgång beror på alkoholpåverkan.

Arbetsplatsen

Det finns en bred uppslutning kring målet att arbetslivet och arbetsplatserna ska vara alkoholfria. Alkohol på jobbet är en säkerhetsrisk för omgivningen, och kan inte accepteras. Den offentliga sektorn har ett stort ansvar när det gäller att avglorifiera alkoholkonsumtionen och vidta åtgärder för att hålla arbetsplatserna alkoholfria. Offentlig representation bör vara alkoholfri då representationen är en del av arbetet, eller rent av sker på arbetsplatsen.

Varningstext på alkoholdrycker

En angelägen åtgärd för att ytterligare pressa ned totalkonsumtionen och dess negativa konsekvenser är att förse alkoholförpackningarna med en varningstext, av samma typ som redan finns för tobaksförpackningar. Texten bör vara mycket kortfattad och informera om att alkoholbruk alltid medför risker och särskilt varna för alkohol i ovannämnda perioder och situationer. Med en sådan varningstext anser vi att samhället väsentligt skulle förbättra sin information och därmed bidra till en bättre konsumentupplysning om alkohol- produktens risker.

Stockholm den 4 oktober 2005

Tuve Skånberg (kd)

Holger Gustafsson (kd)